

PATVIRTINTA
Šilalės rajono savivaldybės tarybos
2020 m. ??????? d. sprendimu
Nr. T1-???????

**ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ AR PRIKLAUSOMYBĖS
LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ
INTEGRUOTOS PAGALBOS SISTEMOS TVARKOS APRAŠAS**

I ĮVADAS

Psichoaktyviosios medžiagos (kitai vadinamos psichiką veikiančiomis medžiagomis) – tai medžiagos, sukeliančios sveikatos, elgesio sutrikimų ir veikiančios žmogaus psichiką, taip pat galinčios sukelti psichinę ir (ar) fizinę priklausomybę. Joms priskiriamos ne tik narkotinės, psichotropinės medžiagos, paprastai vadinamos narkotikais, bet ir alkoholis, tabakas, kofeinas, vaistai, cheminės medžiagos.

Pasaulio sveikatos organizacija skelbia, kad Lietuva išlieka tarp pirmaujančių Europos valstybių pagal alkoholio suvartojimą. Alkoholis sukelia daugiau kaip 50 įvairių ligų ir gausybę įvairiuose valstybės gyvenimo srityse matomų neigiamų socialinių ir ekonominių pasekmių.

Alkoholinių gėrimų vartojimas ir priklausomybė nuo alkoholio Lietuvoje ir visame pasaulyje yra didelė sveikatos ir socialinė problema.

Higienos instituto duomenimis, suskaičiuotais iš Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos, 2019 m. Lietuvoje bent viena tiesiogiai su alkoholio vartojimu susijusi diagnozė buvo užregistruota 24 tūkst. asmenų. 100 tūkst. gyventojų teko 858 sergantys asmenys (2018 m. – 863). Dažniausiai buvo registruojama alkoholinė priklausomybė (611,5 atvejo 100 tūkst. gyventojų), alkoholio toksinis poveikis (161 atvejis) ir alkoholinė psichozė (93,9 atvejo 100 tūkst. gyventojų). Palyginti su 2018 m., sumažėjo ligotumas alkoholio toksiniu poveikiu – 5 proc., o alkoholine priklausomybe padidėjo 2 proc. 45–49 metų vyrų ligotumas tiesiogiai su alkoholio vartojimu susijusiomis ligomis yra didžiausias ir daugiau negu 3 kartus viršija moterų ligotumą. Didžiausias kaimo gyventojų ligotumas yra 35–39 m. amžiaus grupėje, o miesto gyventojų didžiausias ligotumas pasiekiamas vėliau – 45–49 m. amžiaus grupėje.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2019 m. Šilalės rajone sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais dėl psichoaktyvių medžiagų vartojimo rodiklis siekė 9,03 atvejo /100 000 tūkst. gyventojų. Paskutiniaisiais tiriamaisiais metais Šilalės rajone stebimas didesnis sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį: 2019 metais 100 tūkst. gyv. teko 577,76 atvejai, (2018 m. - 422,26/100 tūkst. gyv.). Taip pat stebimas didesnis mirusiųjų nuo alkoholio sąlygotų priežasčių skaičius - 2019 m. 100 tūkst. gyv. teko 7,95 mirčių atvejai (2018 m. mirčių užfiksuota nebuvo). Eilę metų stebimas didesnis vyrų mirtingumas dėl alkoholio vartojimo negu moterų. Rizikingas ir žalingas alkoholio vartojimas kenkia ne tik pačiam vartotojui, bet ir jo artimiesiems (vaikams, taip pat ir negimusiems kūdikiams, kitiems šeimos nariams) bei visuomenei plačiąja prasme, įskaitant nukentėjusiuosius nuo smurto ir nusikaltimų, padarytų asmenų, apsvaigusiu nuo alkoholio, bei neblaivių vairuotojų sukeltų eismo įvykių. Nesaikingas alkoholinių gėrimų vartojimas ne tik sutrikdo asmens sveikatą, bet ir sukelia neigiamas socialines bei ekonomines pasekmes.

Visuomenės sveikatos biuras, bendradarbiaudamas su Klaipėdos Jūrininkų ligoninės psichiatrijos departamentu ir AA organizacija, vykdo priklausomybės nuo alkoholio mažinimo Šilalės rajone programą. 2016 metais pagal šią programą išvežta gydytis 75 socialinės rizikos asmenys. 2017 metų sausio – kovo mėn. išvežta gydytis 33 asmenys. 2018 metais 85 asmenys, 2019

metais 75 asmenys ir 2020 metais 52 asmenys. Tai rodo gyventojų sąmoningumo bei atsakomybės už savo ir artimųjų sveikatą didėjimą Šilalės rajone.

Savivaldybėje esamų paslaugų teikėjų ir jų veiklos stiprybės: nuo 2013 metų savivaldybėje įgyvendinama Priklausomybės nuo alkoholio mažinimo bei Anksstyvosios intervencijos programa. Taip pat aktyvios priklausomybių konsultanto teikiamos paslaugos suaugusiems;

Savivaldybėje esamų paslaugų teikėjų ir jų veiklos silpnybės: Ankstyvosios intervencijos programa įgyvendinama nuo 2019 metų. Programa vyksta vangiai, trūksta dalyvių motyvacijos. Nėra išblaivinimo paslaugų vietoje; mažas bendruomenės įsitraukimas į paslaugų teikimo procesus asmenims, žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas arba turintiems priklausomybių ligas; nėra pagalbos artimiesiems paslaugų.

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šilalės rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja pagalbos organizavimo ir teikimo būdus Šilalės rajono savivaldybės asmenims, žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas, alkoholį ar sergantims priklausomybės ligomis.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis:

2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1359 „Dėl ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. V-861 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-59 redakcija) „Dėl pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-1013 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 18 d. įsakymo Nr. V-328 redakcija) „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 14:2019 „Šeimos gydytojas“ patvirtinimo“.

2.4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 129/518 „Dėl asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, integracijos į visuomenę koncepcijos patvirtinimo“;

2.5. Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. X-493 patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu;

2.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. 204 „Dėl priklausomybių ligų gydymo ir reabilitacijos standartų patvirtinimo“;

2.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2.9. Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. T1-257 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos tvirtinimo“;

2.10. Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimas „Dėl Šilalės rajono savivaldybės 2018-2020 m. strateginio veiklos plano patvirtinimo“;

2.11. Kitais teisės aktais, susijusiais su pagalbos teikimu psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir priklausomybės ligomis sergantiems asmenims.

3. Aprašo tikslas – sukurti integruotos pagalbos sistemą asmenims, žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas arba priklausomiems nuo šių medžiagų ir jų šeimoms, siekiant užtikrinti bendradarbiavimą tarp savivaldybėje veikiančių institucijų, teikiančių socialines bei gydymo paslaugas taip didinant jų prieinamumą ir gydymo tęstinumą; mažinti jų socialinę atskirtį, ugdyti socialinius įgūdžius bei padėti jiems integruotis į visuomenę ir darbo rinką.

4. Aprašo uždaviniai:

4.1. identifikuoti Šilalės rajone esančius pagalbos teikėjus, aprašyti jų funkcijas ir vaidmenį pagalbos teikimo procese, pagalbos etapus, teikimo tvarką, terminus bei informacijos teikimo tvarką, paslaugų gavėjų ir teikėjų teises ir pareigas, paslaugų teikimo stebėseną ir vertinimą.

4.2. tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindu suteikti pagalbą žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims;

4.3. užtikrinti pagalbos tęstinumą ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

5. Siekiami rezultatai:

5.1. sukurti integruotos pagalbos sistema, padedanti žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas asmenims ir jų šeimoms, gauti kokybiškas socialines bei gydymo paslaugas bei užtikrinti jų tęstinumą;

5.2. Šilalės rajono gyventojai gaus daugiau informacijos apie pagalbos galimybes ir galimas gydymo nuo priklausomybės vartojant psichoaktyvias medžiagas priemones bei būdus;

6. Šio Aprašo pagalbos teikėjai:

6.1. Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Visuomenės sveikatos biuras), - vykdo švietėjišką veiklą apie esamas ir galimas priemones ir paslaugas psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos ir gydymo srityje, organizuoja individualios pagalbos teikimą žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims; teikia metodinę, psichologinę pagalbą specialistams, teikiantiems paslaugas žalingai vartojantiems ar priklausomiems asmenims.

6.2. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius - planuoja, koordinuoja ir vertina vaiko minimalios priežiūros priemonių įgyvendinimą, koordinuotai teikiamų paslaugų, kitų pagalbos priemonių vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, teikimą savivaldybėje; koordinuoja vaiko socialinę integraciją į bendruomenę, koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą vaikui ir vaiko atstovams pagal įstatymą, tvirtina vaiko socialinės integracijos planą.

6.3. Socialinės paramos skyrius nagrinėja ir priima sprendimus dėl vaiko laikinosios priežiūros nustatymo tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą prašymu; dalyvauja įgyvendinant vaiko teisių apsaugos priemones, užtikrina prevencinės pagalbos vaikui ir šeimai organizavimą; koordinuoja rajone veikiančių vaikų dienos centrų veiklą; koordinuoja nevyriausybiinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas vaikams, veiklą; administruoja socialinių paslaugų savivaldybėje organizavimą: organizuoja asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymą, priima sprendimus dėl socialinių paslaugų skyrimo; vertina asmens (šeimoms) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas ir nustato mokėjimo už socialines paslaugas dydį.

6.4. Šilalės rajono socialinių paslaugų namai teikiant socialines paslaugas ugdo ir stiprina socialiai pažeidžiamų rajono gyventojų gebėjimus bei galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, integruojant vaikus ir suaugusiuosius su negalia, asmenis su negalia, turinčius intelekto sutrikimų, socialinės rizikos asmenis, šeimas ir vaikus bei senyvo amžiaus rajono gyventojus į visuomenę, padėti įveikti socialinę atskirtį.

6.5. Šilalės rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPĮ):

6.5.1. Šilalės rajono ligoninė teikia specializuotas ir kvalifikuotas antrinio lygio stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas; antrinio lygio ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas; nespecializuotas pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros stacionarines (slaugos ir palaikomojo gydymo) paslaugas;

6.5.2. Šilalės pirminės sveikatos priežiūros centras teikia medicinos paslaugas, pirminės sveikatos priežiūros paslaugas nemokamai teikiamos visiems pacientams teisės aktų nustatyta tvarka, kurie yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu;

6.5.3. Šilalės psichikos sveikatos ir psichologinio konsultavimo centras teikia vaikų, paauglių, suaugusiųjų psichikos ligų, depresijos formų, priklausomybės ligų gydymą; psichologo, psichiatro, psichoterapeuto paslaugas; socialinis ir psichikos sveikatos slaugos darbus;

6.5.4. VšĮ Kvėdarnos ambulatorija teikia pacientams kvalifikuotas ambulatorines pirminės asmens sveikatos priežiūros ir dienos stacionaro paslaugas;

6.5.5. VšĮ Laukuvos ambulatorija teikia nemokamas pirminės sveikatos priežiūros paslaugas;

6.5.6. VšĮ Kaltinėnų PSPC teikia palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas; Šilalės rajono savivaldybės administracijos finansuojamos trumpalaikės socialinės globos paslaugos, sutartis sudaroma su Šilalės savivaldybės administracija, vienišiemis ir socialiai remtiniems asmenims; pirminės ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugas;

6.5.7. D. Ūgintienės BPG kabinetas teikia pirminės ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugas;

6.5.8. UAB Pajūrio Saulės klinika teikia pirminės ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugas;

6.5.9 UAB Šilalės psichikos sveikatos ir psichologinio konsultavimo centras teikia psichologo, psichiatro, psichoterapeuto paslaugas;

6.5.10 Medicinos klinika „Andoka“ teikia kvalifikuotų pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas;

6.6. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės apskrities Vaiko teisių apsaugos skyrius Šilalės rajone (toliau - VVTA ir įvaikinimo tarnyba prie SADM) -, užtikrinti vaiko teisių ir laisvių įgyvendinimą, gynimą ir apsaugą bei vaiko interesus; sudaro mobiliąsias komandas intensyviai pagalbai šeimai teikti, organizuoja ir koordinuoja šių komandų darbą; organizuoja vaiko globos (rūpybos) savivaldybėse nustatymą, koordinuoja globos (rūpybos) priežiūrą šeimose, šeimynose, globos centruose ir globos institucijose;

6.7. Lietuvos probacijos tarnybos Klaipėdos regiono skyrius Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje vykdo teritorijoje gyvenantiems ir priežiūroje esantiems asmenims teismo nuosprendžiu (nutartimi) paskirtą probaciją, bausmes, nesusijusias su laisvės atėmimu, auklėjamojo ir baudžiamojo poveikio priemonės ir padėti prižiūrimiesiems integruotis į visuomenę.

6.8. Šilalės rajono policijos komisariatas, Tauragės apskrities vyriausiasis policijos komisariatas vykdo viešosios tvarkos ir gyventojų saugumo užtikrinimą, nusikalstamų veiklų tyrimą ir atskleidimą, eismo saugumo priežiūrą, vykdo vartojimo prevencines ir postvencines priemones.

6.9. Savipagalbos grupė „Vilties galia“ suteikia metodinę informaciją asmenims, pareiškusiems norą gyventi be psichoaktyvių medžiagų ar alkoholio vartojimo; skatina bendradarbiavimo ryšius su kitomis anoniminėmis grupėmis visoje Lietuvoje; kviečia lankyti grupės susirinkimus bei kitas priemones;

6.10. Anoniminių alkoholikų grupė dalijasi savo patirtimi, jėgomis ir viltimi, norėdami padėti sau ir kitiems sveikti nuo alkoholizmo. Pagrindinis tikslas – būti blaiviems ir padėti kitiems alkoholikams pasiekti blaivybę;

6.11. Priklausomybių konsultantas teikia anonimiškai ir nemokamai individualias ir (ar) grupines konsultacijas, siekiant padėti alkoholį vartojantiems asmenims mažinti vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, mažinti alkoholio vartojimo keliamą žalą asmeniui ir visuomenei; konsultuoja alkoholį vartojančių asmenų šeimos narius dėl alkoholį vartojančio asmens keliamų problemų sprendimo būdų.

6.12. Priklausomybių ligų centras organizuoja ir teikia asmens sveikatos priežiūros paslaugas (ambulatorines ir stacionarines) asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholį, narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas, taip pat sergantiems priklausomybės ligomis, ir konsultuoja jų šeimos narius;

6.13. Reabilitacijos centrai sudaro sąlygas priklausomiems nuo psichoaktyvių medžiagų ar priklausomybių ligomis sergantiems asmenims ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį;

6.14. Nevyriausybinės organizacijos (Šilalės krašto neįgaliųjų sąjunga, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Šilalės skyrius, pagyvenusių žmonių bendrija „Bočiai“, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Šilalės rajono filialas, Šilalės kurčiųjų draugija) teikia socialinę pagalbą, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas įvairiose institucijose priklausomybės ligomis sergančius žmones ir jų artimuosius, įtraukia juos į užimtumo veiklas, teikia sociokultūrinės paslaugas.

7. Paslaugų gavėjai – Šilalės rajono gyventojai žalingai vartojantys psichoaktyvias medžiagas ar priklausomybės ligomis sergantys asmenys bei jų artimieji.

8. Apraše vartojamos sąvokos:

8.1. Transporto paslaugos organizavimas – tai transporto paslauga asmenims, kurie dėl ligos turi problemų ir dėl to, ar dėl nepakankamų pajamų, negali naudotis visuomeniniu ar individualiu ir kurių šeimos nariai dėl objektyvių priežasčių negali suteikti jiems transporto paslaugų.

8.2. Transporto paslaugos teikėjas (toliau – vežėjas) – juridinis ar fizinis asmuo:

8.2.1. turintis juridinę teisę vežti keleivius ir įregistravęs veiklą įstatymų nustatyta tvarka bei sudaręs paslaugų teikimo sutartį su Visuomenės sveikatos biuru;

8.2.2. sudaręs bendradarbiavimo sutartį su Visuomenės sveikatos biuru dėl priklausomybių mažinimo veiklos Šilalės rajone vykdymo.

8.3. Finansuojamos išlaidos (pateikus išlaidas pateisinančius dokumentus) – sąskaitas faktūras, degalų sunaudojimo ataskaitą.

8.4. Pagalbos plano sudarymas - konkrečių pagalbos tikslų, uždavinių, veiksmų, priemonių, pagalbos teikėjų ir šeimos įsipareigojimų visuma, atsižvelgiant į socialinės rizikos veiksnius (jų reiškimosi lygį, dažnumą, trukmę, priežastis, sąsajas bei atsiradimo priežastis) bei vaiko ir jo šeimos apsaugos faktorius;

8.5. Aktyvi pagalba – asmenų nukreipimas tikslinei pagalbai;

8.6. Motyvavimas – tai asmens pastiprinimas, parenkant paskatas, kurias asmuo vertina teigiamai.

8.7. Tarpininkavimas – pagalbos asmeniui (šeimai) suteikimas sprendžiant įvairias asmens (šeimos) problemas (teisines, sveikatos, ūkines, buitines), tvarkant dokumentus, mokant mokesčius, užrašant pas specialistus, organizuojant ūkinius darbus ir kt., tarpininkaujant tarp asmens (šeimos) ir jo aplinkos (kitų institucijų, specialistų, asmenų);

8.8. Pagalbos plano stebėseną ir monitoringą –Apraše nustatytų tikslų, uždavinių ir krypčių koordinuotą ir sklandų įgyvendinimą, nustatant priemones bei terminus užtikrinimas.

III. SKYRIUS

INTEGRUOTŲ PASLAUGŲ ŽALINGAI VARTOJANTIEMS AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS TEIKIMO ETAPAI

9. Visuomenės švietimas:

9.1. žinių apie žalingą vartojimą ir priklausomybės ligas suteikimas (žalingo vartojimo priežastys, dinamika, priklausomybės ligų gydymo specifiškumas ir pan.);

9.2. visuomenės informavimas ir konsultavimas apie esamas ir galimas priemones ir paslaugas priklausomybės nuo alkoholio vartojimo prevencijos ir gydymo srityje;

9.3. susitikimų ir pokalbių organizavimas Paslaugų gavėjams bei jų šeimos nariams ir artimiesiems.

9.4. visuomenės švietimą teiks Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

10. Pagalbą teikiančių specialistų tinklo veiklos įgalinimas ir stiprinimas:

10.1. paskaitų, seminarų organizavimas bendradarbiaujančių įstaigų darbuotojams, teikiantiems paslaugas žalingai vartojantiems ar priklausomiems asmenims, socialinę riziką patiriantiems asmenimis bei jų šeimoms;

10.2. paskaitų, seminarų organizavimą bendradarbiaujančių įstaigų darbuotojams teiks Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

11. Problemos/poreikio identifikavimo etapas:

11.1. tai etapas, kai yra nustatoma kliento pagrindinė problema ir poreikiai pagalbai.

11.2. nustačius problemas ir poreikius pagalbai klientas yra nukreipiamas į atitinkamą specializuotą įstaigą: medicininę, socialinių paslaugų, teisėsaugos institucijas, Vaikų teisių ir įvaikinimo tarnybas, Nevyriausybinės organizacijas, Visuomenės sveikatos biurą.

11.3. išsiaiškinus kliento problemas ir jų priežastis nustatoma, kokia pagalba reikalinga;

11.4. kliento problemas identifikuoja tos įstaigos darbuotojas, į kurią jis pirmiausiai pateko.

12. Plano sudarymo etapas:

12.1. Identifikavus problemos skubumą ar planiškumą, yra sudaromas pagalbos veiksmų planas.

12.2. Planą sudaro pagalbos teikėjas: atvejo vadybininkas, socialinių įstaigų atsakingi darbuotojai, kiti darbuotojai, dirbantys su priklausomais asmenimis.

12.3. Priklausomai nuo problemos sudėtingumo yra įtraukiamos institucijos, galinčios padėti planą įgyvendinti (NVO, socialines paslaugas teikiančios įstaigos, PSPC).

13. Individualios pagalbos organizavimas:

13.1. transporto paslaugos organizavimas dėl Paslaugų gavėjų nuvežimo į ASPĮ, specializuotą ligoninę ar kitą pagalbą priklausomiems (žalingai vartojantiems) asmenims teikiančią instituciją ir parvežimo iš jos; transporto paslaugos organizavimą teiks Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras;

13.2. priklausomybių konsultanto paslaugos teikimo organizavimas paskiriamas šeimos gydytojui, socialinių paslaugų namų socialiniui darbuotojui ar atvejo vadybininkui;

13.3. asmens būklės vertinimas, palaikomas medikamentinis gydymas ir psichologinių problemų sprendimas psichoterapijos, psichologinio konsultavimo pagalba, dalyvavimas psichosocialinės reabilitacijos programose.

Individualios pagalbos organizavimą teiks Šilalės rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir RPLC;

13.4. psichologų konsultacijų organizavimas paskiriamas šeimos gydytojo.

14. Pagalbos tęstinumo užtikrinimas:

14.1. asmenų įtraukimas į užimtumo, reabilitacijos, savanorystės, dienos centrų veiklas;

14.2. dalyvavimas Nevyriausybinių organizacijų ir Savipagalbos grupių veiklose;

14.3. priklausomybių konsultanto, psichologo, psichoterapeuto konsultacijų lankymas;

14.4. Elgesio korekcijos bei Smurto poveikio programų lankymas;

14.5. pagalbos tęstinumą užtikrina Pagalbos teikėjai.

15. Aktyvios pagalbos teikimo algoritmas pridedamas priede Nr. 2.

IV. SKYRIUS

INTEGRUOTŲ PASLAUGŲ ŽALINGAI VARTOJANTIEMS AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS TEIKIMO TVARKA IR TERMINAI

16. Aprašo vykdytojai informuoja Paslaugų gavėjus apie vykdomos programos tikslą, reikšmę, vykdymo procesą pagal gyvenamąją vietą.

17. Aprašo vykdytojai, teikdami paslaugas asmeniui arba šeimai (pagal kompetenciją), bendruomenės ir šeimos nariai, atpažįsta problemą, motyvuoja asmenį gydytis dėl priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų vartojimo bei jį nukreipia, o esant reikalui ir palydi Pagalbos teikėjų konsultacijai.

18. Visuomenės sveikatos biuras, kai asmuo yra sumotyvuotas gydytis, siunčia Paslaugų gavėją į gydymo įstaigą pagal gydymo įstaigos ir Visuomenės sveikatos biuro specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sutartyse (toliau – Sutartis) nurodytas sąlygas.

19. Atvejo vadybininkas, socialinių įstaigų atsakingi darbuotojai, kiti darbuotojai, dirbantys su priklausomais asmenimis įvertina situaciją ir priima sprendimą, koks pagalbos teikėjas reikalingas. Tada sudaro pagalbos teikimo planą, rekomenduoja gydymo ar reabilitacijos būdą, bei esant reikalui, nukreipia asmenį į stacionarą.

20. Socialinis darbuotojas/ASPI specialistas ar kitas suinteresuotas asmuo (savipagalbos grupė), iš anksto suderinę su Visuomenės sveikatos biuru, organizuoja Paslaugų gavėjo nuvežimą (8.1. p.) į specializuotą ligoninę dėl gydymo ir parvežimą iš jos ir reikalui esant, palydi į gydymo įstaigą.

21. Socialinio paslaugų centro socialinis darbuotojas arba atvejo vadybininkas, savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, dirbantis su šeimomis ar asmenimis, patiriančiais socialinę riziką, teikdamas socialines paslaugas, aktyviai bendradarbiauja (nepažeidžiant Lietuvos Respublikos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo) su bendruomenės slaugytoja, šeimos gydytoju, priklausomybių konsultantu, psichologu, savipagalbos grupėmis ir kt. įstaigomis bei organizacijomis, dėl tolimesnės pagalbos teikimo bei asmens įtraukimo į Aprašo 13 p. nurodytas veiklas.

22. Psichologas, teikiantis paslaugas Visuomenės sveikatos biurui, teikdamas pagalbą asmeniui, atlieka psichologinės būklės ir kliento poreikių vertinimą, informuoja asmenį apie galimybę gauti ne daugiau kaip 5 individualias psichologo konsultacijas bei galimybę gauti asmens sveikatos priežiūros, socialines ir kitas paslaugas, atitinkančias Paslaugos gavėjo poreikius.

23. Visuomenės sveikatos biuras kompensuoja iš Aprašo 42 punkte nurodytų lėšų, 8.3 p. nurodytas išlaidas tik pateikus išlaidas pateisinančius dokumentus.

24. Visa informacija apie programos įgyvendinime dalyvaujančias institucijas ir specialistus teikiama Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro svetainėje www.silalesvsb.lt. Informaciją apie paslaugas, jų tęstinumą ir institucijų bendradarbiavimą savivaldybėje rengia ir nuolat atnaujina biuro specialistai.

25. Visuomenės švietimas ir vykdytojų kompetencijos algoritmas pridedamas priede

Nr. 1

V. SKYRIUS

PASLAUGŲ TEIKĖJO IR GAVĖJO TEISĖS IR PAREIGOS

26. Paslaugų teikėjo teisės:

26.1. gauti Paslaugoms teikti reikalingą informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų jų veiklos klausimais, kai tai nepažeidžia Lietuvos Respublikos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo;

26.2. atsisakyti teikti Paslaugas, jei tai gali sukelti realų pavojų jo paties ar Paslaugas gaunančio ar norinčio gauti asmens sveikatai ar gyvybei.

27. Paslaugų teikėjo pareigos:

27.1. teikti Paslaugas vadovaujantis pagarbos žmogaus teisėms ir orumui, profesinės kompetencijos ir atsakomybės principais. Paslaugas teikėjas privalo:

27.1.1. gerbti tarptautinių sutarčių ir žmogaus teisių konvencijų apibrėžtus žmogaus teisių principus;

27.1.2. gerbti klientų ir suinteresuotų šalių žinias, pažiūras, vertybes, patirtį ir įgūdžius; taip pat gerbti kitų pagalbos teikėjų profesinę patirtį, jų įsipareigojimus ir atsakomybę;

27.1.3. pripažinti klientų individualius skirtumus ir kultūrinius ypatumus, kurie susiję su asmens lytimi, seksualine orientacija, etnine ar tautine tapatybe, amžiumi, religija, kalba, socialine padėtimi;

27.1.4. rūpintis pažeidžiamų asmenų ir grupių fizine, socialine ir emocine gerove;

27.1.5. gerbti kliento autonomiją ir pasirinkimo laisvę;

27.1.6. darbą grįsti mokslu ir profesine patirtimi;

27.1.7. pradėjęs profesinį bendravimą siekti, kad klientas suprastų, kokio pobūdžio paslaugas jo kompetencija leidžia pasiūlyti ir neleidžia klientui tikėtis kitokios pagalbos, negu ta, kurią pagalbos teikėjas numato ar gali pasiūlyti.

27.2. nepriskirtais jo kompetencijai klausimais rekomenduoti Paslaugų gavėjams kreiptis į atitinkamos srities specialistą ar įstaigą dėl galimybės gauti asmens sveikatos priežiūros, socialines ir kitas paslaugas, atitinkančias Paslaugos gavėjo poreikius bei paaiškinti šių paslaugų gavimo tvarką;

27.3. gautą informaciją apie Paslaugų gavėją laikyti konfidencialia ir neperduoti tretiesiems asmenims be kurios nors iš Šalių raštiško sutikimo, išskyrus teisės aktų numatytus atvejus. Profesiniam bendravimui su klientu pasibaigus, laikytis toliau konfidencialumo principo.

27.4. teikiant paslaugas vadovautis įstaigoje numatytais duomenų apsaugos, vidaus tvarkos taisyklėmis, etikos principais ir kitais vidaus dokumentais ir teisės aktais.

28. Paslaugų gavėjo teisės:

28.1. gauti paslaugas;

28.2. pasirinkti Paslaugos teikėją – Šilalės rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

28.3. iš Pagalbos teikėjų gauti visą informaciją, susijusią su savivaldybėje teikiamomis paslaugomis, jų gavimo galimybėmis bei jam planuojamomis teikti paslaugomis ir sveikatos būkle;

28.4. dėl galimo paciento teisių pažeidimo kreiptis į Šilalės rajono savivaldybės administracijos teisininką, dėl pirminės teisinės pagalbos gavimo arba ASPĮ administracijos darbuotoją, atsakingą už sveikatos priežiūros teikimą toje įstaigoje;

28.5. naudotis kitomis teisėmis, numatytais Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

29. Paslaugų gavėjo teisių užtikrinimas:

29.1. Asmuo gali kreiptis dėl žalos, padarytos pažeidus jo teises teikiant paslaugas, atlyginimo. Žalos atlyginimo sąlygos ir tvarka nustatyta Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatyme, Civiliniame kodekse, Draudimo įstatyme ir kituose teisės aktuose.

29.2. Turtinė ir neturtinė žala, padaryta pažeidžiant nustatytas asmens teises, atlyginama Pacientų teisių ir žalos atlyginimo sveikatai įstatymo ir Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

29.3. Visi pažeidimai susiję su paslaugos teikimu sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatyta tvarka.

VI. SKYRIUS

INFORMACIJOS TARP TVARKOS APRAŠĄ VYK DANČIŲ SPECIALISTŲ, ĮSTAIGŲ IR KT. KEITIMOSI TVARKA IR ATVEJO VADYBA

30. Asmens gydymo ir reabilitacijos bei socialinės integracijos eiga, gydantis stacionariai ar ambulatoriškai, pastoviai įvertinama, o prireikus keičiama tam, kad atitiktų pasikeitusius asmens poreikius. Pradinis planas sudaromas ligoniui gydantis stacionare ar ambulatoriškai. Jį sudarant, remiamasi mediciniais, psichologiniais tyrimais bei stebėjimais, ligonio socialinės padėties analize.

31. Sutikus Paslaugų gavėjui, bet kuri įstaiga ar organizacija, kuriai reikalinga oficiali informacija apie paslaugų teikimo eigą ir paslaugų gavėją, ir šią informaciją ji turi teisę gauti, parengia raštą kitam paslaugos gavėjui, kuris ne vėliau kaip per 5 darbo dienas turi pateikti atsakymą į gautą užklausą.

32. Asmeniui, turinčiam priklausomybių, paslaugas teikia medicinos įstaigos, po gydymo medikai rekomenduoja savo klientui, kur galėtų kreiptis pagalbos. Minėtiems asmenims pagalba teikiama socialinėse įstaigose. Tai įstaigos, kuriose žmogus gali gauti informaciją apie gydymo įstaigas, teisinę konsultaciją, materialinę pagalbą. Socialinę pagalbą teikiančios įstaigos informuoja, konsultuoja, tarpininkauja ir atstovauja problemų turinčiam asmeniui ar jo šeimos nariams.

VII. SKYRIUS

INFORMACIJOS TEIKIMAS PASLAUGOS GAVĖJUI

33. Paslaugos gavėjas turi teisę gauti visą informaciją apie jo būklę, galimas paslaugas, jų gavimo būdus ir asmenis, kurie tą pagalbą teikia tiek, kiek tai leidžia Lietuvos Respublikos galiojantys teisės aktai.

34. Informacijos teikimas paslaugos gavėjui ypač svarbus pirmame etape. Jis apima potencialaus paslaugų gavėjo informavimą apie psichoaktyvių medžiagų poveikį fizinei, psichinei ir socialinei asmens gerovei bei supažindinimas su Šilalės savivaldybėje ir kitur jam prieinama pagalba. Už šios informacijos pateikimą potencialiam paslaugos gavėjui atsakingas ir tai atlieka kiekvienas paslaugos teikėjas pirminio ar pakartotinio susitikimo metu paslaugų poreikio identifikavimo etape.

35. Kiekviename tolimesniame etape paslaugų teikėjai perduoda paslaugos gavėjui visą jam aktualią informaciją, vadovaudamiesi jų darbą reglamentuojančiais teisės aktais. Rekomenduojamas informacijos perdavimo būdas – paslaugos gavėjui patvirtinant informacijos gavimą parašu.

VIII. SKYRIUS

SUTEIKTŲ PASLAUGŲ REZULTATAI, JŲ MONITORINGAS IR VERTINIMAS

36. Įgyvendinant šią programą rizikingai vartojantys, priklausomi asmenys ir visuomenė įgys daugiau žinių apie žalingo vartojimo priežastis, dinamiką, priklausomybės ligų gydymo ir pagalbos asmenims galimybes bei apie esamas ir galimas paslaugas, priemonės alkoholio vartojimo prevencijos ir gydymo srityje.

37. Priklausomybių konsultantas pateikia Visuomenės sveikatos biurui dalyvių registracijos žurnalą. Ataskaita už metus visuomenės sveikatos biurui;

38. Atvejo vadybininkas, socialiniai darbuotojai, kiti darbuotojai, dirbantys su priklausomais asmenimis, pateikia informaciją, asmenų, kuriems parengtas pagalbos planas, skaičių. Ataskaita už metus visuomenės sveikatos biurui;

39. Apraše numatytų tikslų įvykdymo vertinimo kriterijus – numatytų priemonių pasinaudojusių asmenų skaičių pateikia atvejo vadybininkas, socialinis darbuotojas, kiti darbuotojai, dirbantys su priklausomais asmenimis. Ataskaita už metus visuomenės sveikatos biurui;

40. Visuomenės sveikatos biuras pildo asmenų, gavusių Apraše numatytas paslaugas, registracijos žurnalą – ataskaitą;

41. Pagal Apraše numatytą veiklą, Visuomenės sveikatos biuras atsiskaito Savivaldybės tarybai, pateikdamas metų veiklos ataskaitą, o valstybinėms institucijoms - teisės aktų numatyta tvarka ir terminais.

IX. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Visuomenės sveikatos biuras:

42.1. inicijuoja, organizuoja ir koordinuoja Paslaugų teikimą;

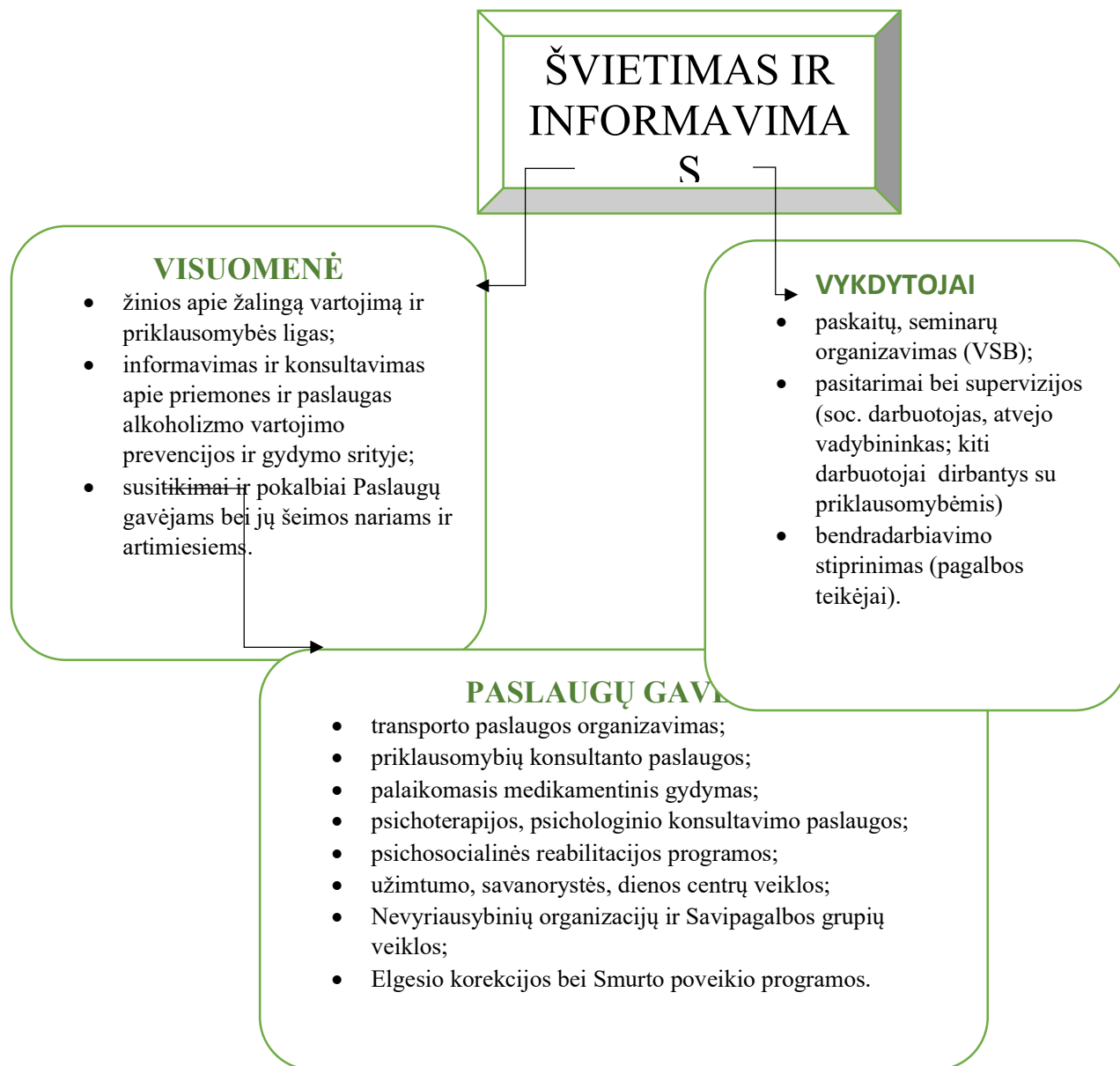
42.2. užtikrina informacijos apie teikiamas Paslaugas (išskyrus asmens duomenis) viešinimą;

42.3. teikia pasiūlymus ir pastabas dėl Paslaugų teikimo tvarkos tobulinimo Šilalės rajono savivaldybės tarybai.

43. Apraše numatyti veiksmai įgyvendinti lėšos planuojamos iš savivaldybės biudžeto skirtų tikslinių lėšų, valstybės biudžeto lėšų, įvairių juridinių ir fizinių asmenų tikslinė paskirtimi pervestų lėšų, kitų teisėtai įgytų lėšų.

44. Aprašas gali būti keičiamas, papildomas ar panaikinamas Šilalės rajono savivaldybės tarybos sprendimu.

VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR VYKDYTOJŲ KOMPETENCIJOS

PAGALBOS TEIKIMO ALGORITMAS

